

GELOVEN IS HACHELIJK

INLEIDING

Vandaag zijn er twee op weg. Daar hoort u van, straks. Op weg is altijd hachelijk. We zijn er zozeer aan gewend, dat we ons argeloos in beweging zetten. Menigeen die deze morgen van huis is vertrokken of op het punt staat te gaan, zal deze avond op een andere plaats zijn aangekomen, dan hij of zij gepland heeft. Dan kunnen zij morgen een verhaal ervan na- vertellen, of niet. Dat weten wij ook wel.

Zulk een verhaal over op weg zijn –van uw levensreis bijvoorbeeld- zal als u dat vertelt altijd meer zijn dan alleen een verhaal over u alleen. Degenen aan wie u het vertelt, met woorden of zonder woorden, de luisteraars horen op afstand een beschrijving van hun levensweg, op afstandmaar toch.

Als ik bijvoorbeeld ergens lees: *Al lang op weg reis ik verder, zoekend, vragend waarheen? Waar vandaan? Ontmoet ik Jou en dan ben ik je weer kwijt, zo oerzeker dat je tot mij spreekt, twijfel ik: ben je er wel? ... onzeker ... volg ik het spoor van ... jouw Aanwezigheid*, dan zie ik ..., ja wat zie ik eigenlijk? Je ziet dat de verteller ook jouw gang door de tijd blootlegt en naast elkaar je, naast elkaar gaan we.

Intussen gaan er klokken luiden, verhalen van mensen, na zoveel jaar, gruwelijk, deerniswekkend, heldhaftig, wanhopig,

Zo doet Lukas het ook en zet ons aan het meedenken, herdenken...

Staan wij stil, voor een moment, en bidden: God, kom, zie en neem ons onder Jouw hoede.

OVERWEGING

Ik stalde mijn fiets bij het beeld van Monseigneur Hamer. Een Nijmegenaar, waarschijnlijk geboren in Marokko, gaf mij lachend een bonnetje. Ik liep, een beetje in gedachten, de Molenstraat af. Een eindje voor mij liep een man die de afgelopen nacht waarschijnlijk in het vroegere Gymnasium had geslapen. Zonder pyjama: zijn kleren waren verkreukeld en zijn baard had hij niet laten staan uit ijdelheid. Hij liep wat te denken zo te zien: misschien wel over de zin van het bestaan, over alles wat er in zijn leven voorgevallen was en waarom het met hem gegaan was zoals het gegaan was, geen droom was uitgekomen. Hij had een stapeltje papieren in zijn hand en toen er hem achterop een student (denk ik: zo zag ie er uit: een rugzak aan een hengsel over zijn schouder) bijna passeerde sprak hij die aan om hem zo'n papiertje te geven. Ik was nog te ver weg om iets te horen. Die twee raakten in een gesprekje. Ik liep door. Moest een boodschap, een winkel uit en een winkel uit. Kwam ik er uit, zag ik die gymnasium-man weer lopen, verder vragend zonder antwoord. En toen gebeurde er iets bijzonders. Die student was bij bakker Bart geweest en had zich een luxe panini gekocht van wel vijf en twintig centimeter lang. Hij liep de Broerstraat in en zag die meneer weer en zonder zijn loop in te houden brak hij zijn panini in tweeën en reikte hem lachend de helft, en liep door; daar stond de verkreukelde man, kompaan geworden, met zijn halve panini.

Eerlijk gezegd, dacht ik niet aan Lukas. Pas toen ik, als voorbereiding zag, dat wij vandaag het verhaal van de vertwijfelde leerlingen zouden horen, kwam de andere helft van de panini mij weer voor ogen. Heeft dat te maken met wat Lukas zeggen wil. Scherpt hij mijn zicht? Ik zie, ik zie wat ik normaal niet zie.

Twee naar Emmaus. Apart verhaal. Ze gingen naar Emmaus, zestien stadiën van Jerusalem. Ze trokken weg van Jerusalem. DE plaats om te geloven. Tempel en Thuis. Verankerd geloof. Plaats van David, plaats van de zoon van David, de thuisplaats dus van Jezus, zoon van David, Messias.

Weg daarvandaan, vergeten. Naar Emmaus? Wie heeft ooit gehoord van Emmaus? Latere bijbelvorsers zijn er ook nooit uitgekomen en wezen vol onzekerheid een Arabisch plaatsje aan op een km of twaalf van Jerusalem, vanwege die zestien stadiën. Daar gaat het Lukas niet om. Het is het verhaal van pendelen tussen geloof en ongelooft, tussen ontmoeten en kwijt zijn, doelgericht en verloren lopen. Om

herkenning en troost te bieden. Want geloven is hachelijk. Op die weg gaan is hachelijk. Je hart geven, zoals het woord 'credo' zegt is riskant. Je weet niet zeker of je nog ooit thuis komt, zo lijkt het.

We hoorden in de eerste lezing, hoe Petrus probeerde 'greep te krijgen' (tussen aanhalingstekens) op het onbegrijpelijke: God heeft het laatste woord in het leven en sterven van Jezus, en dus ook in het leven en sterven van ons. En dat ultieme Godswoord is "leven!". Deze Jezus heeft de Ene God doen opstaan, overeind komen. Wij worden getuigen gemaakt. Het is wel beloken Pasen geweest, maar de Paastijd is niet voorbij. Zegt Petrus. Zegt de gemeenschap vandaag tegen elkaar. Maar daarmee zijn we er niet. Tegenstellingen en eigen interpretaties proberen boven elkaar uit te komen. Angst en gevoel voor de hachelijkheid zijn niet uit te bannen. Logisch toch?

Zij lopen met tweeën. Plus een. Een vreemdeling, niet herkend. Lukas zegt plompverloren: dat is Jezus. Hij wel. Die twee niet. Zij zien niks meer. Hun doel is eigenlijk geen doel. Die vreemdeling, die Lukas als een verstekeling in het verhaal laat meereizen, weet van niks en ontdoet zelfs hun pijnlijke herinnering en verontwaardigd wijzen zij die mens zonder gezicht terecht. Vreemd verhaal, echt een verhaal dat bij een vreemdeling past. Al zijn frustraties stort Kleopas (hij heeft een naam!) uit over het hoofd, al de scherven van zijn verlangen en hoop. Verdwijnt Jezus van Nazareth in de vergetelheid? Zoals de doden die vielen in oorlog op oorlog, incidenten worden van de geschiedenis. 'Zo is het nu eenmaal'. Bestaat de God wel waar hij zijn mond vol van had?

Leerlingen zijn zij. Dat is duidelijk. Leerlingen hoeven niet volleerd te zijn. Zij ook niet. Dat is ook duidelijk. Hoe vaak en met hoeveel klem hen (en ons) ook in Tora gezegd wordt, de vreemdeling serieus te nemen, op te nemen, met liefde op te nemen zelfs, van harte: ja, Jezus roept zelfs op om degene die zich tegen jou opstelt lief te hebben: zij herkennen niet het wezenseigene van de vreemdeling, zij herkennen niet wie in de vreemdeling huist: de Leraar, want van de vreemdeling moet je het hebben: die helpt je je eigen grenzen te overschrijden. De heilige Schrift is een Schrift vol vreemdheid: dat is te verwerven nieuwheid, grazige weiden waar je nog nooit geweest bent en rustige waatren, een tafel staat voor je klaar, je beker overvol, in het domein van de Ene mag je thuis zijn, alle dagen van je leven. Dat is de Schrift. Zij herkennen ...nog niet. Waarom toch niet in 's hemelsnaam?

Dan legt die vreemdeling hen de Schriften uit. Hoe deed hij dat? In exegetentaal? Met een vlammend theologisch betoog? Welnee. Lukas zegt er iets over, dat klinkt uit de mond van die vreemdeling: O niet-weters en zo traag van hart als het op vertrouwen aankomt op alles wat de profeten te berde hebben gebracht: moest de Christus dit alles dan niet zo doormaken en zo te zijn wie Hij wezenlijk is? Alles legde hij uit, die begeesterde vreemdeling, de vreemdheid van de Schrift liet hij zien als vriendschap, deel een *de Tora*, deel twee de Profeten, deel drie alles wat er maar te lezen staat over Hem.

Herinnert u zich het visioen, het gezicht, van de leerlingen op de berg Thora? Lukas in hoofdstuk 9. Twee maanden geleden. Hoe zij veranderden toen zij het ineens door hadden en Jezus als de Christus zagen in het verband van Mozes (de Tora) en Elia (de Profeten): hun hart ging branden en zij zagen het! Hoogtepunt van *hun* reisverhaal.

Dit is net zo'n visioen! De twee zagen ineens –wakker geschud: *O jullie, zo oppervlakkig, zo traag om je hart te geven-*, het verband. En met een paar verzen wordt ongeduldig de climax verteld: het dorp keerplaats, *blijf ga niet weg*, en de samenvatting (symbool) van ons reizen, ons zoeken, ons vragen, vanwaar, waarheen, zondenvergeving: *het brood gezegend, gebroken, gedeeld, gegeten*. Onzichtbaar was hij "waar ben je nou?". Brandde ons hart niet in ons, toen de vreemde het reisverhaal opende en ons binnenliet?

Hoe herken je de vreemde, de verstekeling verstekeld in het reisverhaal van ieder van ons, in het reisverhaal van onze gemeenschap hier of daar ter plekke? Bijvoorbeeld.

Frans van der Lugt, allochtoon in Syrie, vreemd vertrouwd geworden in onze parochie, verstekeling in ons zoeken en vragen en in dat van velen in onder andere ook in Nijmegen. Bij voorbeeld. Hij opende de Schrift en legde alles uit, werd gezegend, gebroken en uitgedeeld. Bijvoorbeeld.